

ZAKRES PODMIOTOWY DOSTĘPU DO REJESTRÓW PUBLICZNYCH ZAWIERAJĄCYCH DANE REFERENCYJNE

*X EDYCJA KONFERENCJI
JAKOŚĆ DANYCH W SYSTEMACH INFORMATYCZNYCH
ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ*

Dr WOJCIECH WIEWIÓROWSKI
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych / WPIA Uniwersytet Gdański

Nota

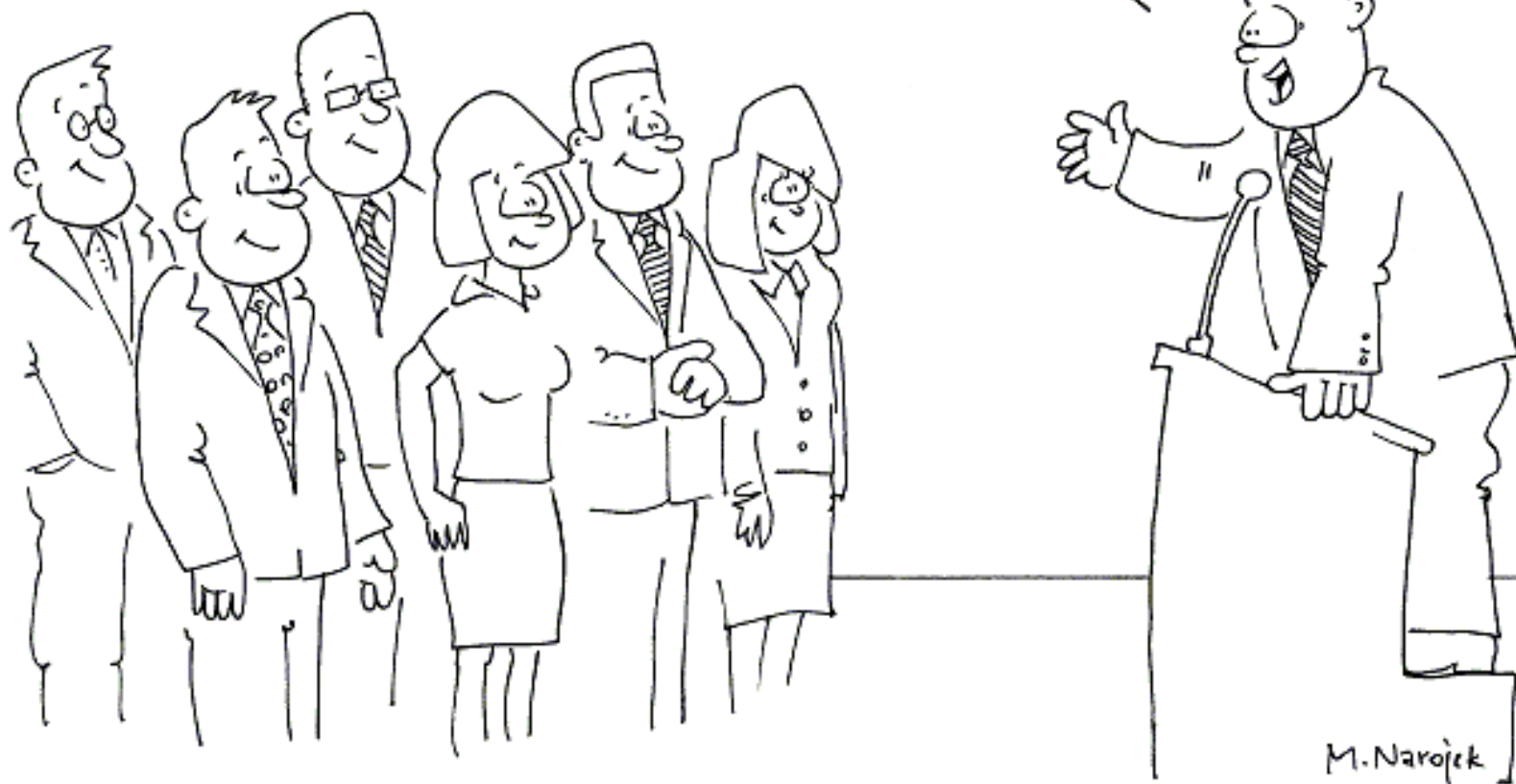
Niniejsza prezentacja stanowi uzupełnienie wystąpienia podczas
X edycji seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń
pt. **"Jakość danych w systemach informatycznych zakładów ubezpieczeń"**
w Warszawie 10 października 2011 r.

Prezentację można kopiować i wykorzystywać w całości lub w części tylko pod
warunkiem podania pełnej informacji o utworze
w poniższym brzmieniu:

*W.R. Wiewiórowski, „Zakres podmiotowy dostępu do rejestrów publicznych
zawierających dane referencyjne”,
GIODO / WPIA Uniwersytet Gdański 2011 (wersja z 8 października 2011 r.)*

© *W.R. Wiewiórowski*

LADIES AND GENTLEMEN,
DEAR DATA SUBJECTS...

- Polska Izba Ubezpieczeń
- Warszawa , 10 października 2011 r.

© M. Narojek dla Biura GIODO 2011

www.giodo.gov.pl

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(art. 51)

1. *Nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby.*
2. *Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.*
3. *Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa.*
4. *Każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą.*
5. *Zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa.*

REJESTR PUBLICZNY

Ustawa o informatyzacji definiuje na potrzeby prawa polskiego **rejestr publiczny jako: rejestr, ewidencję, wykaz, listę, spis albo inną formę ewidencji, służące do realizacji zadań publicznych, prowadzone przez podmiot publiczny na podstawie odrębnych przepisów ustawowych.**

Lektura stenogramu z posiedzenia Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o informatyzacji działalności niektórych podmiotów realizujących zadania publiczne z 27 listopada 2003 r. wskazuje, że definicję rejestru Sejm przyjął bez nadmiernej refleksji, nie dopuszczając ekspertów sejmowych do wypowiedzi w tym zakresie.

Na kolejnym posiedzeniu komisji strona rządowa potwierdziła wszakże, że intencją autorów definicji rejestru publicznego było właśnie stworzenie takiego szerokiego zakresu.

Patrz: *Biuletyn nr: 2583/IV Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o informatyzacji działalności niektórych podmiotów realizujących zadania publiczne nr 5.*

REJESTR PUBLICZNY

Wyjątkowo często pojawiającym się błędem jest zamienne stosowanie pojęć “danych” i “informacji” w odniesieniu do baz danych. O ile w wielu dziedzinach wiedzy można utożsamiać posiadanie danych z posiadaniem informacji, o tyle w informatyce pojęcia te — choć bliskoznaczne — nigdy nie stanowią synonimów. Dane są wartościami przechowywanymi w bazie rozumianymi wręcz jako wartości danego pola. Informacjami są zaś takie dane, które zostały przetworzone w sposób, uwidaczniający ich znaczenie i tym samym czyniący je użytecznymi. By odwołać się do pojęć z teorii informacji — dane będą odpowiednikiem pojęcia informacji w znaczeniu komunikatu na poziomie formalnym, zaś informacja będzie odpowiednikiem pojęcia komunikatu w znaczeniu semantycznym.

Dane są nośnikami informacji, nie zawsze jednak umożliwiają ich odczytanie.

Dokumentem elektronicznym jest stanowiący odrębną całość znaczeniową zbiór danych uporządkowanych w określonej strukturze wewnętrznej i zapisany na informatycznym nośniku danych

INFRASTRUKTURA INFORMACYJNA PAŃSTWA

Kompleks instytucji, jednostek organizacyjnych, zasobów i systemów informacyjnych oraz technologii informacyjnych, warunkujących funkcjonowanie określonych stosunków społecznych (w tym stosunków prawnych), politycznych i ekonomicznych.

Składają się nań :

- normy informacyjne,
- zasoby informacji,
- systemy informacyjne,
- instytucje informacyjne oraz
- struktury organizacyjne i urządzenia techniczne wspierające procesy gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji.

J. Oleński, *Infrastruktura informacyjna państwa w globalnej gospodarce*, Warszawa 2006 s. 270-272.

REFERENCYJNE DANE REJESTROWE

„Danymi referencyjnymi” powinniśmy nazywać danych, które składowane są w zasobie **traktowanym jako bazowy** („podstawowy”, zazwyczaj „pierwotny”).

Dane w tym zasobie objęte są jakiegoś rodzaju **domniemaniem prawdziwości**.

W związku z takim domniemaniem prawdziwości dane te **powinny być „przywoływane”** w procesie tworzenia innych zasobów informacyjnych.

Zmiana tych danych w zasobie powinna doprowadzić do zmiany w zasobach pochodnych.

Przy poprawnie zbudowanej infrastrukturze informacyjnej państwa dane referencyjne zgromadzone są w rejestrze, który – z zastrzeżeniem, o którym poniżej – można nazwać referencyjnym. Dane takie nie są powielane w innych rejestrach, a co najwyżej uzupełniane o dane specyficzne dla owego rejestru pochodnego.

Na tej zasadzie dane ze zbioru PESEL – jeśli byłby on rzeczywiście referencyjny – nie powinny być powielane w innych rejestrach osobowych. Podanie unikalnej cechy referencyjnej (w tym przypadku numeru PESEL) powinno powodować, że w trakcie czynności rejestrowej dotyczącej rejestru pochodnego „zassane” zostaną konieczne dane z rejestru referencyjnego po czym uzupełnione zostaną one o komplementarne dane z rejestru pochodnego.

REFERENCYJNE DANE REJESTROWE

- Dla czystości pojęciowej należy uznać, że stosowanie pojęcia „rejestr referencyjny” jest pewnym skrótem myślowym.
- Referencyjne są *de facto* dane, a nie rejestr jako całość.
- Nie musi być bowiem referencyjna architektura rejestru.
- Nie zawsze też wszystkim danym z rejestru przyznamy cechę referencyjności.

DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ I JEJ PONOWNE WYKORZYSTANIE

- Art. 7.
- Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

- Art. 54.
- 1. Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.

PRZYKŁAD ZMIAN LEGISLACYJNYCH

Prawo bankowe

"4e. Instytucje, o których mowa w ust. 4, mogą prowadzić rejestry rachunków bankowych, rachunków papierów wartościowych oraz innych rachunków, na których zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi.

(...)

4g. Informacje z rejestrów, o których mowa w ust. 4e, są udostępniane podmiotom, o których mowa w ust. 4 pkt 1 - 3, oraz podmiotom, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 i 2a, w zakresie wskazanym w tych przepisach.";

PRZYKŁAD ZMIAN LEGISLACYJNYCH

4f. Rejestry, o których mowa w ust. 4e, zawierają dane dotyczące:

- 1) numeru rachunku;
- 2) nazwy oraz adresu instytucji lub jej oddziału prowadzącego rachunek;
- 3) statusu rachunku: otwarty albo zlikwidowany;
- 4) statusu osoby uprawnionej do dysponowania środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku: posiadacz, współposiadacz lub pełnomocnik;
- 5) danych identyfikujących posiadacza, współposiadaczy lub ich pełnomocników, w tym nazwisko i imię lub nazwę, miejsce zamieszkania lub adres siedziby, rodzaj i numer identyfikatora - w przypadku gdy został nadany oraz kod kraju posiadacza rachunku;
- 6) daty otwarcia rachunku;
- 7) daty likwidacji rachunku;
- 8) numeru PESEL, w przypadku gdy posiadaczem, współposiadaczem lub pełnomocnikiem jest osoba fizyczna niebędąca przedsiębiorcą;
- 9) numeru identyfikacyjnego REGON - w przypadku gdy posiadaczem, współposiadaczem lub pełnomocnikiem jest przedsiębiorca;
- 10) numeru identyfikacji podatkowej (NIP) - dla osób fizycznych i prawnych będących posiadaczami, współposiadaczami lub pełnomocnikami.

PRZYKŁAD ZMIAN LEGISLACYJNYCH

"Biuro Informacji Kredytowej (i być może jeszcze jeden inny podmiot, jeśli KNF rozstrzygnie po jego myśli spór z BIK), stworzy centralny rejestr rachunków bankowych, rachunków papierów wartościowych (sic !) oraz innych rachunków, na których zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi (sic !) w którym zgromadzi profil finansowy Pani X obejmujący numery jej rachunków, nazwy i adresy instytucji lub ich oddziałów prowadzących rachunek, informacje co może X robić ze środkami na tych rachunkach, dane identyfikujące Panią X i innych współposiadaczy lub ich pełnomocników, daty otwarcia i likwidacji rachunku, numer PESEL, REGON i NIP Pani Siedleckiej.

Dane te BIK udostępni 30 rodzajom instytucji (w tym GIODO) do automatycznej weryfikacji, bez zgody sądu , jeśli będą chcieli sprawdzić Panią X w zakresie wskazanym przepisach prawa bankowego

PRAWA OSOBY KTÓREJ DANE DOTYCZĄ

Art. 32. 1. Każdej osobie przysługuje prawo do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą, zawartych w zbiorach danych, a zwłaszcza prawo do:

- 1) uzyskania wyczerpującej informacji, czy taki zbiór istnieje, oraz do ustalenia administratora danych, adresu jego siedziby i pełnej nazwy, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - jej miejsca zamieszkania oraz imienia i nazwiska,
- 2) uzyskania informacji o celu, zakresie i sposobie przetwarzania danych zawartych w takim zbiorze,
- 3) uzyskania informacji, od kiedy przetwarza się w zbiorze dane jej dotyczące, oraz podania w powszechnie zrozumiałej formie treści tych danych,
- 4) uzyskania informacji o źródle, z którego pochodzą dane jej dotyczące, chyba że administrator danych jest zobowiązany do zachowania w tym zakresie w tajemnicy informacji niejawnych lub zachowania tajemnicy zawodowej,

PRAWA OSOBY KTÓREJ DANE DOTYCZĄ

Art. 32. cd

- 5) uzyskania informacji o sposobie udostępniania danych, a w szczególności informacji o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane te są udostępniane,
- 5a) uzyskania informacji o przesłankach podjęcia rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 26a ust. 2,
- 6) żądania uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania danych osobowych, czasowego lub stałego wstrzymania ich przetwarzania lub ich usunięcia, jeżeli są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały zebrane z naruszeniem ustawy albo są już zbędne do realizacji celu, dla którego zostały zebrane,
- 7) wniesienia, w przypadkach wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 4 i 5, pisemnego, umotywowanego żądania zaprzestania przetwarzania jej danych ze względu na jej szczególną sytuację,
- 8) wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania jej danych w przypadkach, wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 4 i 5, gdy administrator danych zamierza je przetwarzać w celach marketingowych lub wobec przekazywania jej danych osobowych innemu administratorowi danych,
- 9) wniesienia do administratora danych żądania ponownego, indywidualnego rozpatrzenia sprawy rozstrzygniętej z naruszeniem art. 26a ust. 1.

PRAWA OSOBY KTÓREJ DANE DOTYCZĄ

Art. 32. cd

2. W przypadku wniesienia żądania, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, administrator danych zaprzestaje przetwarzania kwestionowanych danych osobowych albo bez zbędnej zwłoki przekazuje żądanie Generalnemu Inspektorowi, który wydaje stosowną decyzję.

3. W razie wniesienia sprzeciwu, o którym mowa ust. 1 pkt 8, dalsze przetwarzanie kwestionowanych danych jest niedopuszczalne. Administrator danych może jednak pozostawić w zbiorze imię lub imiona i nazwisko osoby oraz numer PESEL lub adres wyłącznie w celu uniknięcia ponownego wykorzystania danych tej osoby w celach objętych sprzeciwem.

3a. W razie wniesienia żądania, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 9, administrator danych bez zbędnej zwłoki rozpatruje sprawę albo przekazuje ją wraz z uzasadnieniem swojego stanowiska Generalnemu Inspektorowi, który wydaje stosowną decyzję.

4. Jeżeli dane są przetwarzane dla celów naukowych, dydaktycznych, historycznych, statystycznych lub archiwalnych, administrator danych może odstąpić od informowania osób o przetwarzaniu ich danych w przypadkach, gdy pociągałoby to za sobą nakłady niewspółmierne z zamierzonym celem.

5. Osoba zainteresowana może skorzystać z prawa do informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, nie częściej niż raz na 6 miesięcy.

ADEKWATNOSC

Obowiązek badania adekwatności przetwarzania danych osobowych wynika nie tylko z przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, ale także z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych (95/46/WE). Zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c/ Dyrektywy, państwa członkowskie mają obowiązek dopilnowania, żeby dane osobowe były nie nadmierne ilościowo w stosunku do celów, dla których zostały zgromadzone i/lub dalej przetworzone

ADEKWATNOSC

Stosowność – czy zastosowany środek jest stosowny i odpowiedni do celów, które mają zostać osiągnięte

Konieczność - czy zastosowany środek jest konieczny do celów, które mają zostać osiągnięte

Proporcjonalność *senso stricto* – czy zastosowany środek nie ingeruje w prywatność bardziej niż jest to konieczne

Szerzej o adekwatności i zgodzie: L.A.Bygrave, D.W.Schartum: *Consent, Proportionality and Collective Power* [w:] S.Gutwirth, Y.Poullet, P.De Hert, C.de Tervangne, S.Nouwé [red.] *Reinventing Data Protection*, Springer 2009, s. 157

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ